

Konsekvensutredning avseende förslag att ändra Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:5) om särskild behörighet

1. Bakgrund

I november 2024 beslutade UHR om nya föreskrifter om särskild behörighet som är anpassade till ämnesbetyg i gymnasieskolan (Gy25)¹.

Vid remissen och även efter det att UHR fattade beslut om dessa föreskrifter har det inkommit synpunkter som UHR har utrett för att bedöma om de kan genomföras.

UHR föreslår i denna remiss några ändringar till följd av dessa synpunkter och även vissa nödvändiga justeringar för att anpassa föreskrifterna till Gy25. UHR föreslår följande ändringar i UHRFS 2024:5.

- Ändrade krav för utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen.
- Ändrade bestämmelser för särskild behörighet i engelska och matematik fortsättning, nivå 2 för vissa utbildningar som leder till en yrkesexamen.
- Att begreppet gymnasieformer tas bort.
- Att underliggande nivåer för vissa ämnen tas bort.
- Vissa språkliga ändringar.

Den nya föreskriften föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 och tillämpas på utbildning som börjar efter den 31 juli 2026. Äldre bestämmelser föreslås att gälla för utbildning som börjar före den 1 augusti 2026.

2. Problembeskrivning och målformulering

2.1 Utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen

Problembeskrivning

När UHR skickade ut remissen med förslag på nya föreskrifter om särskild behörighet hösten 2024 föreslog Lunds universitet (LU) i sitt remissvar en ändring av de behörighetskrav som anges för utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen.

I de nu gällande föreskrifterna anges att behörigheten till denna utbildning är biologi, nivå 1, fysik, nivå 2, kemi, nivå 2 och matematik fortsättning, nivå 2. LU menade att de nuvarande behörighetskraven behöver ses över och föreslog att kravet på kunskaper i ämnet kemi skulle sänkas och att kravet på kunskaper i ämnet biologi skulle tas bort.

¹ Universitets- och högskolerådets föreskrifter (2024:5) om särskild behörighet, (UHRFS 2024:5)

LU:s förslag baserades på att Göteborgs universitet sedan år 2019 har gett undantag för kraven på Biologi 1 och Kemi 2² och att erfarenheterna från detta ska ha varit goda. Vidare uppgav LU att upplägget på utbildningen har förändrats sedan de nu gällande behörighetskraven beslutades.

I dag ges utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen vid fyra lärosäten; Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet och Umeå universitet.

UHR har frågat samtliga lärosäten om LU:s förslag och alla var ense om att behörigheten till utbildningen bör ändras och att de behörighetskrav som LU har föreslagit utgör de krav som är helt nödvändiga för utbildningen.

Enligt 7 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100), HF, ska de krav på särskild behörighet som ställs vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. UHR konstaterar att samtliga lärosäten som ger utbildningar som leder till en sjukhusfysikerexamen är eniga om att de krav som i dag anges i UHRFS 2024:5 omfattar kunskaper som inte är helt nödvändiga. Mot denna bakgrund anser UHR att de föreskrivna behörigheterna bör ändras.

Förslag

UHR föreslår att krav på biologi, nivå 1 tas bort och krav på kemi sänks och att särskild behörighet till en utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen ska anges på följande sätt:

- Fysik, nivå 2
Kemi, nivå 1
Matematik fortsättning, nivå 2

Motsvarande ändring görs för behörighet till en utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen i övriga avdelningar i bilaga 1.

Alternativ lösning

UHR ser inte att det finns någon alternativ lösning. Om UHR inte fattar beslut att ändra behörighetskraven skulle det innebära att de krav som anges för utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen inte utgör helt nödvändiga krav på det sätt som följer av HF.

2.2 Särskilda bestämmelser för engelska och matematik för vissa utbildningar som leder till en yrkesexamen

Problembeskrivning

I bilaga 1 till föreskrifterna regleras de särskilda behörighetskrav som gäller för utbildningar som leder till en yrkesexamen. Bilagan är uppdelad i fyra avdelningar. I avdelning A finns bestämmelser om behörigheter enligt nu gällande ämnesplaner i gymnasieskolan (Gy25³), i avdelning B finns bestämmelser om behörigheter för den som har läst enligt Gy11⁴, i avdelning C finns bestämmelser för behörigheter enligt slutbetyg⁵ och i avdelning D finns det bestämmelser om behörigheter enligt avgångsbetyg⁶. De behörigheter som anges för varje utbildning i respektive avdelning utgörs av ämnen respektive kurser som har bedömts

² Behörigheter angivna enligt då gällande föreskrifter då behörigheter angavs enligt Gy11

³ Ämnesplaner i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som gäller från och med den 1 juli 2025.

⁴ Ämnesplaner i gymnasieskolan som infördes från och med den 1 juli 2011 samt för ämnesplaner i kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå som infördes från och med den 1 juli 2012.

⁵ Kursplaner i gymnasieskolan som infördes hösten 2000, kursplaner i gymnasial vuxenutbildning som infördes den 1 juli 2001, kursplaner i gymnasieskolan och kursplaner i gymnasial vuxenutbildning som infördes den 1 juli 1992 respektive den 1 juli 1994

⁶ Ämnen på linjer i gymnasieskolan enligt ämnesplaner som infördes före den 1 juli 1992 och för etappindelade ämnen på gymnasial nivå inom den kommunala och statliga vuxenutbildningen enligt ämnesplaner som infördes före den 1 juli 1994

motsvara varandra. För några utbildningar skiljer sig dock kraven på engelska och matematik i de olika avdelningarna.

Matematik

För de utbildningar i avdelning A där matematik fortsättning, nivå 2 anges som särskild behörighet kan motsvarande behörighet i avdelning C utgöras av antingen kursen matematik D eller kursen matematik E. När Gy11 infördes, och särskilda behörigheter skulle föreskrivas utifrån de då nya kursplanerna, bedömdes innehållet i kursen matematik 4 (som motsvaras av matematik fortsättning, nivå 2) avspeglas i innehåll som fanns både den tidigare kursen matematik D och kursen matematik E. I avdelning C motsvaras därför matematik fortsättning, nivå 2 av matematik E för ingenjörsutbildningar och utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen, och matematik D för till exempel utbildningar som leder till en apotekarexamen eller en veterinärexamen.

Engelska

För utbildningar som leder till en civilekonomexamen, en studie- och yrkesvägledarexamen och en förskolläraryrke, grundskolläraryrke eller ämneslärarexamen anges ett särskilt behörighetskrav i engelska i avdelningarna C och D, men inte i avdelningarna A och B.

År 2010 infördes nya bestämmelser om grundläggande behörighet som innebar krav på godkänt betyg i svenska och svenska som andraspråk, engelska och matematik.⁷ Detta innebar att kraven för grundläggande behörighet skärptes då det tidigare inte hade uppställts krav på godkänt betyg i dessa ämnen. Vid den tiden var det Högskoleverket som hade bemyndigandet att utfärda föreskriften om särskild behörighet och verket bedömde att kunskapskraven för dessa ämnen skulle tillgodoses genom att de var en del av den grundläggande behörigheten och att de därmed inte även kunde utgöra särskild behörighet.

I samband med att Gy11 infördes i gymnasieskolan uppställdes krav på godkänt betyg i ytterligare en kurs i engelska och svenska för grundläggande behörighet.⁸ För de som uppfyllde den grundläggande behörigheten enligt äldre bestämmelser infördes det i de dåvarande föreskrifterna ett krav på särskild behörighet i engelska.⁹

UHR delar Högskoleverkets bedömning om att ämnen eller kurser som ingår i den grundläggande behörigheten inte även kan utgöra ett krav på särskild behörighet då en sökande inte ska provas mot samma krav flera gånger.

I avdelningarna A och B i nu gällande föreskrifter finns det inte något krav på särskild behörighet i engelska eftersom de behörigheter som anges där utgår från regelverk kring särskild och grundläggande behörighet från 2011 och framåt. I avdelningarna C och D utgår bestämmelserna om särskild behörighet från regelverk före 2011 då krav på ett visst betyg i engelska för att uppnå grundläggande behörigheten var lägre eller inte fanns. För de utbildningar i avdelningarna C och D där förkunskaper i engelska har bedömts vara på en högre nivå än vad som då ingick i den grundläggande behörigheten anges engelska B respektive engelska tre årskurser HSEN¹⁰ eller två årskurser HHe¹¹ alternativt engelska etapp 3 som särskild behörighet.

⁷ Förordning (SFS 2007:666) om ändring i förordningen (2006:1054) om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

⁸ Förordning (SFS 2010:2020) om ändring i högskoleförordningen (1993:100)

⁹ Högskoleverkets föreskrifter (2007:8) om områdesbehörigheter

¹⁰ H = humanistisk linje, S = samhällsvetenskaplig linje, E = ekonomisk linje, N = naturvetenskaplig linje.

¹¹ HHe=humanistisk linje helklassisk

Behov av ändrade och nya bestämmelser

För att säkerställa att alla sökanden ska uppfylla samtliga behörighetskrav oavsett när de har läst sin gymnasieutbildning så anges det i bilaga 1 under rubriken *Betyg från fler gymnasieformer* att "När en sökande har betyg från flera gymnasieformer ska de behörigheter som anges i den avdelning som omfattar det äldsta betyget tillämpas". Bestämmelsen syftar också till att en sökande som har betyg i ämnen och kurser anges i flera än en avdelning i bilaga 1 ska kunna förstå vilken avdelning de ska utgå från för att veta vilka behörigheter som de behöver uppnå.

UHR har fått synpunkter på att denna bestämmelse är otydlig. UHR bedömer därför att det finns en risk för att regelverket tillämpas på ett felaktigt sätt och att en sökande riskerar att få felaktig information om de behörighetskrav som uppställs. Ett förtydligande behövs därför göras.

Det är också viktigt att alla sökande får lättillgänglig information om behörigheter, oavsett när en sökande har läst utbildning på gymnasial nivå. I den information om behörighet till utbildningar som i dag finns på lärosätenas webbplatser och *Antagning.se* så anges normalt de särskilda behörighetskraven enligt de nu gällande ämnesplanerna i gymnasieskolan. Sökande som har läst enligt äldre ämnes- eller kursplaner kan i vissa fall behöva ta del av särskild information om förkunskapskrav på *antagning.se* eller UHR:s föreskrifter för att få information om vilka behörighetskrav som gäller för dem.

UHR bedömer att det finns ett behov av att tydliggöra bestämmelserna i föreskrifterna för att säkerställa att lärosäten har ett stöd för att ange krav på engelska och matematik på ett tydligare sätt för de utbildningar där det uppställs olika krav i de olika avdelningarna i bilaga 1.

I bilaga 3 till föreskrifterna finns bestämmelser om behörighet till annan utbildning än den som leder till en yrkesexamen¹². Här regleras behörigheterna för engelska och matematik på ett annat sätt än i bilaga 1.

I bilaga 3 anges att en högskola kan ange engelska nivå 2 som särskild behörighet för de utbildningar där förkunskapskravet i engelska har bedömts vara på den nivå som krävs för en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan enligt 7 kap. 5 a § första stycket 1 HF. Vidare anges det att för de utbildningar där behörighetskravet är matematik fortsättning, nivå 2 ska en högskola ange vilken kurs i matematik enligt slutbetygen som motsvarar detta krav.

De bestämmelser som finns i bilaga 3 underlättar för samtliga sökande (oavsett när de har läst sin gymnasieutbildning) att kunna få information om de behörighetskrav som krävs. UHR föreslår därför att det i bilaga 1 läggs till nya bestämmelser som liknar de som anges i bilaga 3. 1.

Förslag

UHR föreslår

att i bilaga 1 ändra avsnittet med rubriken *Betyg från flera gymnasieformer*. Avsnittet föreslås få följande rubrik och lydelse.

Betyg från flera avdelningar

¹² Utbildning som leder till generell examen och kurser.

En sökande som har betyg enligt ämnesplaner eller kursplaner som anges i fler än en avdelning ska utgå från de behörigheter som anges i den avdelning där den sökandes äldsta betyg återfinns.

att i bilaga 1 lägga till ett nytt stycke med rubriken *Engelska som särskild behörighet* i för att ange vad som gäller för de utbildningar där engelska anges som särskild behörighet i avdelningarna C och D,

att i bilaga 1 lägga till ett nytt stycke med rubriken *Matematik fortsättning, nivå 2 som särskild behörighet* för att ange vad som gäller för de utbildningar där matematik fortsättning, nivå 2 anges som behörighet i avdelning A.

Alternativa lösningar

UHR bedömer att det inte finns några alternativa lösningar.

2.3 Gymnasieformer

Problembeskrivning

När UHR skickade ut remissen om nya föreskrifter om särskild behörighet under hösten 2024 hade Skolverket synpunkter på att begreppet gymnasieform fanns på flera ställen i föreskrifterna.

Skolverket påpekade att begreppet inte är reglerat eller definierat i gällande skolförfattningar och menade att det finns en risk för tolknings- och tillämpningsproblem om begreppet används i UHR:s föreskrifter. I 1 kap. 1 § skollagen (2010:800) finns begreppet skolform och det anges att gymnasieskola och anpassad gymnasieskola är skolformer på gymnasial nivå.

Begreppet gymnasieform förekommer i dag i bilaga 1 (i inledningen och i stycket som anger vad som gäller när en sökande har betyg från olika avdelningar) och i bilaga 3 (i tabellen för att ange ämnen för avgångsbetyg).

Begreppet har funnits i UHR:s, och tidigare Högskoleverkets¹³, föreskrifter om särskild behörighet och var initialt ett samlat begrepp för att benämna gymnasieutbildning enligt ämnesplaner före 1992¹⁴ respektive 1994¹⁵.

I UHRFS 2024:5 finns begreppet gymnasieform på fler ställen än i tidigare lydelse av dessa föreskrifter och omfattar i vissa delar även gymnasieutbildning enligt ämnes- och kursplaner från senare gymnasieskola.

UHR konstaterar att begreppet inte finns i någon annan av UHR:s föreskrifter eller i något annat informationsmaterial. Då begreppet i sig inte är nödvändigt för att reglera den särskilda behörigheten bedömer UHR att begreppet kan tas bort från föreskrifterna.

Förslag

UHR föreslår

att begreppet gymnasieform tas bort från föreskrifterna. I bilaga 3 ersätts begreppet med "ämnesplaner efter 1992/1994".

¹³ Högskoleverkets föreskrifter (HSVFS 2007:8) om områdesbehörigheter.

¹⁴ Gymnasieskola

¹⁵ Kommunal och statlig vuxenutbildning

Alternativa lösningar

En alternativ lösning skulle vara att UHR definierar vad begreppet avser i UHR:s föreskrifter. Mot bakgrund av att begreppet inte är nödvändigt för att reglera de särskilda behörigheterna och att Skolverket har lyft att det finns en risk för tolknings- och tillämpningsproblem bedömer UHR att en sådan lösning inte är lämplig.

2.4 Fortsatt anpassning till Gy25

Problembeskrivning

UHR:s styrelse fattade i november 2024 beslut om UHRFS 2024:5¹⁶ som hade anpassats till införandet Gy25.

Modellen för ämnesbetyg innebär att ämnen delas upp i nivåer. Nivåer i ett ämne bygger på varandra och en överliggande nivå förutsätter kunskaper från den underliggande nivån. Betyg i en nivå ersätts av ett godkänt betyg på en högre nivå. I betygsdokument redovisas därför betyget som en elev har fått på den högsta nivån i ämnet som eleven har läst.

Under våren 2025 har UHR uppmärksammat på att för ett antal ämnen har behörigheterna i de nya föreskrifterna inte helt anpassats till ämnesbetygsmodellen. Gemensamt för dessa ämnen är att de har så kallade spår där ämnet kan läsas på olika sätt beroende på om det läses inom ett yrkesförberedande (a-spår) eller ett högskoleförberedande (b-spår) program. Samhällskunskap är ett sådant ämne och där motsvarar samhällskunskap 1a1, 50 poäng + 1a2, 50 poäng av samhällskunskap 1b, 100 poäng.

I föreskrifterna finns det fem så kallade spårämnen som har liknande nivåstruktur. Historia, fysik, samhällskunskap och naturkunskap finns i bilagorna 1 och 3, samt anatomi och fysiologi, fysik och naturvetenskap i bilaga 2. I föreskrifterna anges behörigheten för dessa ämnen som *ämnet* nivå 1 b alternativt *ämnet* nivå 1a1 + 1a2.

Exempel från UHRFS 2024:5, bilaga 1 – utbildning som leder till yrkesexamen

Utbildning som leder till	Särskild behörighet
Dietistexamen	Matematik, nivå 2a alternativt Matematik, nivå 2b alternativt Matematik, nivå 2c Naturkunskap, nivå 2 Samhällskunskap, nivå 1b alternativt Samhällskunskap, nivå 1a1 + 1a2

UHR ser att den nuvarande regleringen riskerar att leda till svårigheter att tillämpa bestämmelserna i föreskrifterna på ett korrekt sätt. I 4 § UHRFS 2024:5 anges att en sökande med betyg enligt Gy25 ska ha lägst betyget E i ämnen på angiven nivå för att uppfylla den särskilda behörighet som anges i föreskriften.

Ett betyg enligt Gy25 kommer att omfatta samtliga nivåer i ett ämne som en elev har läst och därmed kommer det i de flesta fall inte vara möjligt för en sökande att uppvisa ett betyg på en underliggande nivå.

Detta kan leda till att när UHR eller en högskola vid antagningen kontrollerar en sökandes behörighet bryter mot UHR:s föreskrifter då föreskrifterna anger att en sökande ska visa lägst betyg E på en nivå som i praktiken inte kan kontrolleras.

¹⁶ Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2024:5) om särskild behörighet

Kraven kan också vara missvisande för en sökande. Om både nivåerna 1a1 och 1a2 anges som ett behörighetskrav i ett visst ämne kan det leda till att presumtiva sökande väljer att studera eller göra en prövning på en nivå som inte är nödvändig för att uppnå särskild behörighet.

UHR bedömer att föreskrifterna behöver ändras så snart som det är möjligt och att den underliggande nivån 1a1 tas bort från föreskriften om det även uppställs ett krav på nivå 1a2 i samma ämne.

Den föreslagna ändringen kommer behöva ske under pågående införande av ämnesbetyg i antagningen. Både UHR och lärosätena har planerat, påbörjat och i vissa fall även färdigställt delar av arbetet, tagit fram information samt beslutat om kurs- eller utbildningsplaner enligt UHRFS 2024:5. UHR har till exempel beslutat om riktlinjer om hur behörighetskrav ska anges i både Gy11 och Gy25 från den 1 juli 2025.¹⁷

Trots att ett visst arbete med införandet av ämnesbetygen vid antagningen redan har gjorts bedömer UHR att en ändring bör göras så snart som möjligt. Det är viktigt att säkerställa att felaktiga behörigheter anges under en så kort tid som möjligt och möjliggöra en rättssäker tillämpning av föreskrifterna. Det kommer att innebära att vissa lärosäten kan behöva vidta vissa ändringar igen.

Förslag

UHR föreslår

att nivå 1a1 för ämnena historia, fysik, samhällskunskap och naturkunskap tas bort från föreskrifternas bilagor 1 och 3 i de ämnen där även nivå 1a2 anges utgöra särskild behörighet,

att nivå 1a1 för anatomi och fysiologi, fysik och naturvetenskap tas bort från föreskrifternas bilaga 2 för de ämnen där även nivå 1a2 anges utgöra särskild behörighet.

Alternativa lösningar

UHR bedömer att det inte finns någon alternativ lösning i frågan om att ta bort de underliggande nivåerna i berörda ämnen. UHR har övervägt att vänta med att göra den föreslagna ändringen men bedömer att nackdelarna med att vänta överväger fördelarna. Om inte ändringarna görs nu kommer felaktiga behörigheter anges under en längre tid. Detta ökar risken att presumtiva sökande får fel information som kan leda till studieval som inte är välavvägda. Det skulle också leda till att UHR har föreskrifter som inte kan tillämpas korrekt, vilket inte säkerställer en rättssäker antagning.

2.5 Språkliga ändringar

I samband med övriga ändringar gör UHR ett antal språkliga ändringar.

I 5 § punkterna 1 och 3 ändras fysik, nivå 1b *eller* fysik, nivå 1a2 till fysik, nivå 1b *alternativt* fysik, nivå 1a2 så att samma terminologi används genomgående i föreskrifterna när det finns flera sätt att uppfylla ett särskilt behörighetskrav som utgörs av ett ämne eller en kurs.

I 5 § punkterna 1–3, bilaga 1 avdelning A, bilaga 2, tabell 5 och i bilaga 3, tabell 9 byter fysik, nivå 1a2 och fysik, nivå 1b och i förekommande fall, fysik nivå, 1a1 och fysik, nivå 1b plats för att samtliga ämnen med samma struktur ska redovisas i samma ordning. Behörigheten anges i

¹⁷ <https://uhrporten.se/nyaanvandarstod/aktuellt/gy25/riktlinjer-for-behorighetskrav/>

stället som fysik, nivå 1b alternativt fysik, nivå 1a2 och i förekommande fall fysik, nivå 1b alternativt fysik, nivå 1a1.

I bilaga 2, tabell 5, i kolumnen *Särskild behörighet tas ”*eller särskild behörighet i: Biologi, nivå 1” bort eftersom nivån ingår i de ämnen som kan ersätta Biologi, nivå 2.

I bilaga 3, i avsnittet med rubriken *Ord och uttryck* läggs ”i gymnasial vuxenutbildning” till i stycket för kursplaner 2000/2001 och 1992/1994.

I bilaga 3 ändras rubriken *Förkunskaper i engelska* till *Engelska som särskild behörighet*.

3. Alternativa lösningar för det UHR vill uppnå

Eventuella alternativa lösningar har redovisats i anslutning till varje enskilt förslag.

4. Nollalternativet

Om förslagen inte genomförs kan en konsekvens bli att UHR:s föreskrifter inte är utformade på det sätt som följer av i 7 kap. 8 § HF då vissa särskilda behörigheter inte utgörs av helt nödvändiga kunskaper. UHR ser också en risk för att presumtiva sökande kan drabbas då de kan få missvisande information som kan leda till att de fattar beslut som inte är välavvägda studieval.

5. Rättsliga förutsättningar

5.1 Bemyndigande och bedömning av regeringens medgivande

UHR har bemyndigande att föreskriva om särskild behörighet i

- 7 kap. 9–10 §§ högskoleförordningen (1993:100),
- 5 kap. 2 b och c §§ förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet och
- 4 kap. 6 b § förordningen (2007:1164) för Försvarshögskolan.

UHR bedömer att de föreslagna ändringarna inte medför sådana väsentliga effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner att regeringens medgivande behöver inhämtas.

5.2 EU-rätt och annan internationell rätt

Behörighetsregleringen av särskild behörighet till utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare är inte föremål för harmoniserade regler inom EU-rätten, vilket innebär att EU:s medlemsstater är fria att lagstifta inom området.

UHR bedömer att de reviderade föreskrifterna och allmänna råden inte är diskriminerande, och inte innebär några åtgärder som hindrar utövandet av de fyra friheterna (fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital). De är därmed förenliga med EU-rätten.

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, ska medlemsstaterna anmäla förslag till nya föreskrifter som

innehåller krav på en produkts egenskaper till kommissionen. UHR bedömer att författningen inte utgör sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas enligt direktivet.

Författningen innebär inte heller något krav på tjänstetillhandahållare från andra länder som tillfälligt vill bedriva verksamhet i Sverige. UHR bedömer därför att den inte är anmälningspliktig enligt artikel 39.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden.

6. Analys av förslagets påverkan

6.1 Vilka berörs av regleringen?

Universitet och högskolor kommer att beröras av den föreslagna föreskriften då föreskriften anger vilka behörigheter som ett lärosäte får använda för utbildningar på grundnivå som vänder sig till nybörjare.

Indirekt berör föreskriften vidareinformatörer som till exempel studie- och yrkesvägledare vid kommunala och fristående gymnasieskolor, lärosäten och kommunal vuxenutbildning som behöver informera om de nya bestämmelserna.

6.2 Åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som är nödvändigt

UHR bedömer att förslag att ändra behörigheter till utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen, tydliggörandet av vad som gäller för engelska och matematik samt att begreppet gymnasieformer tas bort inte innebär eller riskerar att innebära några långtgående kostnader.

Förslaget att ta bort underliggande nivåer kan komma att innebära kostnader i form av att UHR och lärosäten behöver göra om visst arbete som redan har gjorts till följd av införandet av Gy25. Då den föreslagna ändringen är helt nödvändigt har UHR dock bedömt att kostnaderna troligtvis blir mindre om ändringen genomförs nu i stället för att vänta till ett senare tillfälle för att genomföra ändringen.

6.3 Utvärdering av förslagets konsekvenser

UHR följer regelbundet upp hur lärosäten använder de behörigheter som regleras i UHR:s föreskrifter om särskild behörighet. I samband med uppföljningarna bedömer UHR hur de ändringar som omfattas av den här konsekvensutredningen fungerar i praktiken. Vid behov vidtar UHR nödvändiga åtgärder för att säkerställa att föreskrifterna är ändamålsenliga och tillämpas på avsett sätt.

7. Ekonomiska, sociala och juridiska konsekvenser av förslaget

7.1 Kostnadsmässiga konsekvenser

Den ändring som UHR föreslår bedöms inte ha några större kostnadsmässiga konsekvenser.

7.2 Företag

De förslag som omfattas av den här konsekvensutredningen rör främst statliga lärosäten. Statliga lärosäten drivs inte i företagsform.

Regleringen bedöms inte heller i övrigt få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Detta är för att den föreslagna

författningen i sig inte medför att antalet företag kommer att öka eller minska. UHR bedömer även att företag inte behöver vidta förändringar i verksamheten till följd av den föreslagna regleringen, eftersom det inte införs några nya krav på företagets verksamhet i föreskriften. Under arbetets gång har UHR inte heller konstaterat att förändringarna påverkar små företag i form av kostnadsökningar.

7.3 Stat, kommuner och regioner

Den föreslagna ändringen innebär inte förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter och UHR gör bedömning att det heller inte medför några kostnader i deras verksamhet. Detsamma gäller staten och regioner.

7.4 Lärosäten och studenter

De ändringar som föreslås medför att lärosäten behöver uppdatera sina lokala regler om tillträde till högre utbildning. Det kommer också medföra att informationsmaterial måste uppdateras. För de lärosäten som kommit längre i arbetet med att inför ämnesbetygen i vid antagningen kan beslutet innebära ett visst merarbete och eventuellt omtag. För de lärosäte som inte kommit lika lång kan beslutet leda till att dessa ges möjlighet att planera för förändringen och därmed undvika dubbelarbetet.

För studenter bedöms konsekvenserna medföra att information om särskilda behörigheter blir tydligare och korrekt

7.5 Juridiska konsekvenser

De föreslagna föreskrifterna medför inga juridiska konsekvenser i övrigt.

8. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Enligt UHR:s bedömning är bestämmelser inom det aktuella området nationella och det saknas rättsligt bindande akter i unionsrätten.

UHR bedömer även att den föreslagna författningen är förenlig med EU-rättsliga principer.

9. Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De nya föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026 för att kunna tillämpas vid antagning till utbildning som börjar efter den 31 juli 2026.

UHR föreslår övergångsbestämmelser som innebär att äldre bestämmelser ska gälla för utbildning som börjar före den 1 augusti 2026.

UHR bedömer att finns ett behov av att säkerställa att ändringen som innebär att underliggande nivåer tas bort från de så kallade spårämnen kommuniceras framför allt till lärosäten som förbereder för införandet av ämnesbetyg i antagningen.

10.Samråd

UHR har under utredningen fört dialog med de lärosäten som har utbildning som leder till en sjukhusfysikerexamen.

11.Kontaktperson

Vid frågor om konsekvensutredningen eller föreskrifterna kontakta utredare Linda Puhls
Telefon: 010-470 03 00, e-post: linda.puhls@uhr.se.